

Toliko je jasno iz vsega tega, da je Vuk po Kopitarjevem navodu vsaj iz jezikovnih razlogov — če že ne iz cerkvenih — kratil narodni cenzuri srbski kompetenco in dvorni cenzuri dal prihiko, da „deha med Srbi red“.

Grujič je naš Slomšek po dobi, v kateri je živel (1810—1887), po poklicu tavečenik, nazadnje škof, po pesniškem duhu, ki je donekle uvaževal že narodno pesen, po jezikoslovnem zanimanju in delovanju, po trudu na polju šolske književnosti izza leta 1848, po slovanski zavesti — odlično se je udeležil narodne skupščine maja meseca 1848 v Sremskih Karlovcih in slovanskega shoda v Pragi — po zastopanju narodnih individualnosti v Slovanstvu (prijateljeval je z Ludevitom Sturcom, pobornikom slovaške samostalnosti); iztaknem pa še to-le: Grujič je bil krščen za Miljutina, a profesor njegov, cistercita, mu je preimenoval to ime v Mihaela, „ker onega ni mogel prevesti v latinski jezik“ (ime Nikanor je Grujičevo samostansko ime) — Slomšek je bil Anton Martin, pa ni rad videl niti Davorina niti Oroslava. Sicer pa je „mnoga šaljiva, ljubavna i vesela društvena pesmica potekla iz Grujičeva pera, a mnoga od tih pesama pevala se i tada, a peva se još i danas u našem društvu“ (5) — torej kakor pri našem Slomšku. *Dr. Fran Hešič.*

Mirko Breyer. Prilozi k starjši književni i kulturnoj povjesti hrvatskoj Zagreb. U nakladi vlastite knjižare 1904. M. 8^v. 203 str.

Stare, redke knjige zbirati je vrlo zanimiv posel.

Tako je zanimiv popis knjig, izdanih v raznih tujih mestih, in beležke o življenju Dobrovčanina Bonina de Boninis de Ragusia, ki je baje pozneje dodajal svojemu imenu še oznako „dalmatar“ in „dalmatinus“ in o katerem misli gospod Breyer, da je istoveten z nekim „Boninom Dobrichem overo de Boninis“. Pridani so primeri njegovih slov in besorazov. — Takih beležk o starih imenitnikih „hrvatskih“ je 29, med njimi životopis glasovitega pustolova Step. Zanovića Budranina. Smešno pa je, ako imenuje svetega Hieronima Hrvata, ki se je rodil najbrže okoli Stridonu na štajersko-ogrski meji okoli l. 3-10, ter je umrl l. 420. Znano je, da so se Slovani naselili šele v 1. polovici 7. stoletja po Kr. v Panoniji, torej najmanj po 200 letih za sv. Jeronimom. Ker je zasledil g. Breyer neki angleški prevod latinskih del sv. Jeronima v knjižnici britanskega muzeja in ker se smatra sv. Jeronim za apostola Dalmatincev (a ne hrvaških, katerih dotle ni bilo v Dalmaciji), ga seveda anticipando prišteva Hrvatom dalmatinskim. Kakšna je to kritika? — Ne manj neopravičeno je pohrvačenje nekega Georgijevića v Gjurgevića. Ravno tako šepavi so dokazi za hrvatstvo prvega učitelja hebrejskega in kaldejskega jezika na pariškem vsenčilišču, in sicer zato, ker ga je neki Jourdain imenoval hebrejskega konvertita „Paul de Slavonie“. Na začetku petega stoletja v Hrvatski pač ni bilo hrvaških Židov. Hotel je, sam bodoči hrvaški Židov, pridobiti tudi imenitnega pariškega profesorja, ki je bil menda rojen na Hrvatskem, med odličnjake stare Hrvatske. Tudi neki tourski kanonik, ki je izdal francosko molitveno knjižico in mu je ime George de Esclavonie, mu je leta 1505 „pisac Gjure Slovinjanin“ Bogve, odkod je bilo temu možu njegovo ime nadeto? Seveda je g. Breyerju tudi zadrski plemenitaš Simon Grisogono (more li biti bolj italijansko ime? In kakšno je bilo hrvaško?), ker ga g. Breyer šteje med Hrvate zato, ker se je mogel roditi v Dalmaciji le ovejani Hrvat. — Knjiga urgoti tiskarskih napak.

R. P.

Popis publikacija jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti 1867—1903. Sve u ovom popisu navedene knjige dobivaju se u knjižari jugoslavenske akademije (dioničke tiskare, Gjuro Tupinac) Zagreb, Illica br. 6. — U Zagrebu, Tisak dioničke tiskare, 1904 m. 8. — Obsega: I. Zbornike, in sicer: 1. Gradju. 1.—3. zv.,